

Camilla Munsterhjelm, VMD

GRISGÅRDENS
ARBETSMETODER INVERKAR
PÅ BEKÄMPNINGEN AV
SJUKDOMAR OCH FÖRLUSTER
18.3.2020 Web

Aktuellt om hållbarhet i produktionen
och produktionssjukdomar

På menyn i dag

COVID-19
OCH SVIN

FLYTTNING
OCH
GRUPPE-
RING

ANTIBIOTIKA-
ANVÄNDING

DÖDA
SUGGOR
HOS
PATOLOGEN

JÄTTE-
KULLARNAS
TID

SALMONELLA

SVANSKUPE-
RING I EU

COVID-19 och svinproduktion

- Officiellt: smittar inte djur, men man borde inte sköta djur om man är sjuk.
- *I princip* kan djur sprida smittan. Vissa instanser har rekommenderat att undvika kontakt med (kel)djur.
- SARS i början av 2000-talet: det var möjligt att infektera svin (=antikroppar i blodet), men de insjuknade inte, och man tror inte att de hade någon roll i spridningen
 - “Although susceptible to asymptomatic infection, pigs are unlikely to act as amplifying hosts (Weingartl et al., 2004).

Flyttning och gruppering av växande djur

- Smågrisar och avvanda grisar, flyttning till slaktsvinhuset
- Circovaccinering → nackdelarna med att blanda grupper minskade → gårdarna blandar allt mera
- Nackdelar med att blanda grupper
 - Rangordningen måste alltid klaras upp → 1-2 dagar med stress, slagsmål, vissa djur äter mindre → immunitet, tillväxt
 - Slagsmål inverkar också på mindre djur, fast de synliga skadorna är mindre än hos suggor
 - Spridning av sjukdomsalstrare

Flyttning och gruppering av växande djur

Helsingfors Universitet & A-Tuottajat: iakttagelser på gårdar i ABF-projektet

- Smågrisar flyttas väldigt mycket på vissa gårdar
- Samma gris kunde flyttas t o m 3 gånger...
- Grisarna flyttades enligt storlek, inte ålder → avvänjningsgamla bland nyfödda
- Flyttning utan att kolla om grisen har fått råmjölk
- Den ansvariga på gården hade ibland ingen aning om skötarnas flyttpraxis

FLERA ANSTÄLLDA PÅ GÅRDEN:

- En enkel anvisning är ofta bättre än "den bästa" anvisningen
- Det är nödvändigt att veta hur arbetsmomenten görs på gården – omöjligt att ändra, om man inte vet vad som händer

Jättekullarnas tid

”Suggan sköter 11-12 grisar. Du sköter resten.”

FRÅN

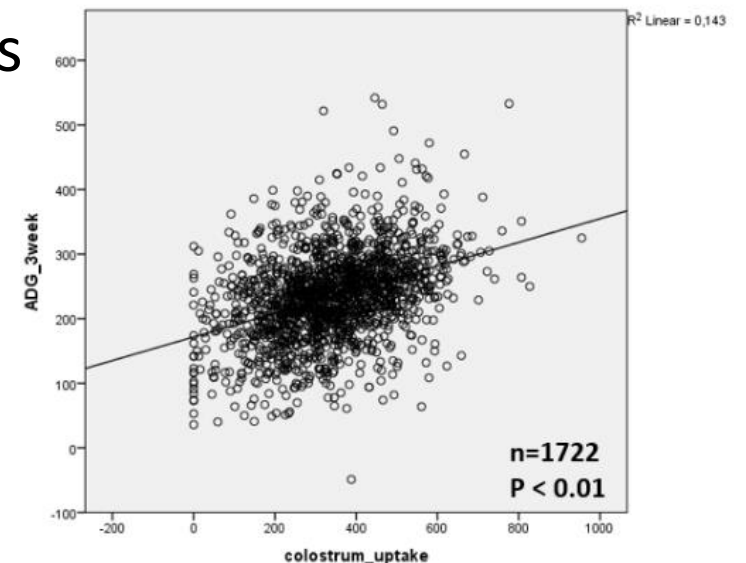
TILL

Flyttning av pellegrisar → kontrollera nackdelarna av långvariga grisningar

- Inhemskt forskningsdata: lång grisning → mindre råmjölk av sämre kvalitet
- Fri grisning går klart snabbare än grisning i bås
- Bobyggnadsmaterial minskar nackdelarna av grisning i bås
- Råmjölkens antikroppar minskar till hälften på 6 timmar
→ del- eller skiftaming

”DEL- ELLER SKIFTAMNING” (OSAIMETYS, VUOROIMETYS)

- Helst 6 – senast 12 h från början av grisningen
- Grisar som inte har magen full/ är svaga/ är små får vara hos suggan 1-1,5 h när de andra är instängda
- En full mage känns tydligt genast bakom revbenen

Råmjölksintag & 3-veckors tillväxt: 100g mera råmjölk → +13,1 g större dagstillväxt
(Claudio Oliviero)

Jättekullarnas tid

”Suggan sköter 11-12 grisar. Du sköter resten.”

FRÅN

TILL

Alltid hemlösa smågrisar i fickan → management av stora kullar

- Flytta en gris en gång
- Flytta under de två första dagarna
- Grisen måste ha fått råmjölk
- Det är bra att märka flyttade djur. → Klarar den sig? → Samma djur flyttas inte på nytt
- Flytta alltid inom samma åldersgrupp (inte enl. storlek)
- Sträva till så få flyttningar (till ny grupp) som möjligt under djurets liv

Döda suggor hos patologen

- 65 finska suggor, döda eller avlivade på gården
- Förvånande mycket olika sjukdomar, ofta flera olika hos samma sugga, t ex infektioner som spritt sig i kroppen
- Vanligast: artros, hjärtfel, bukhinneinflammation

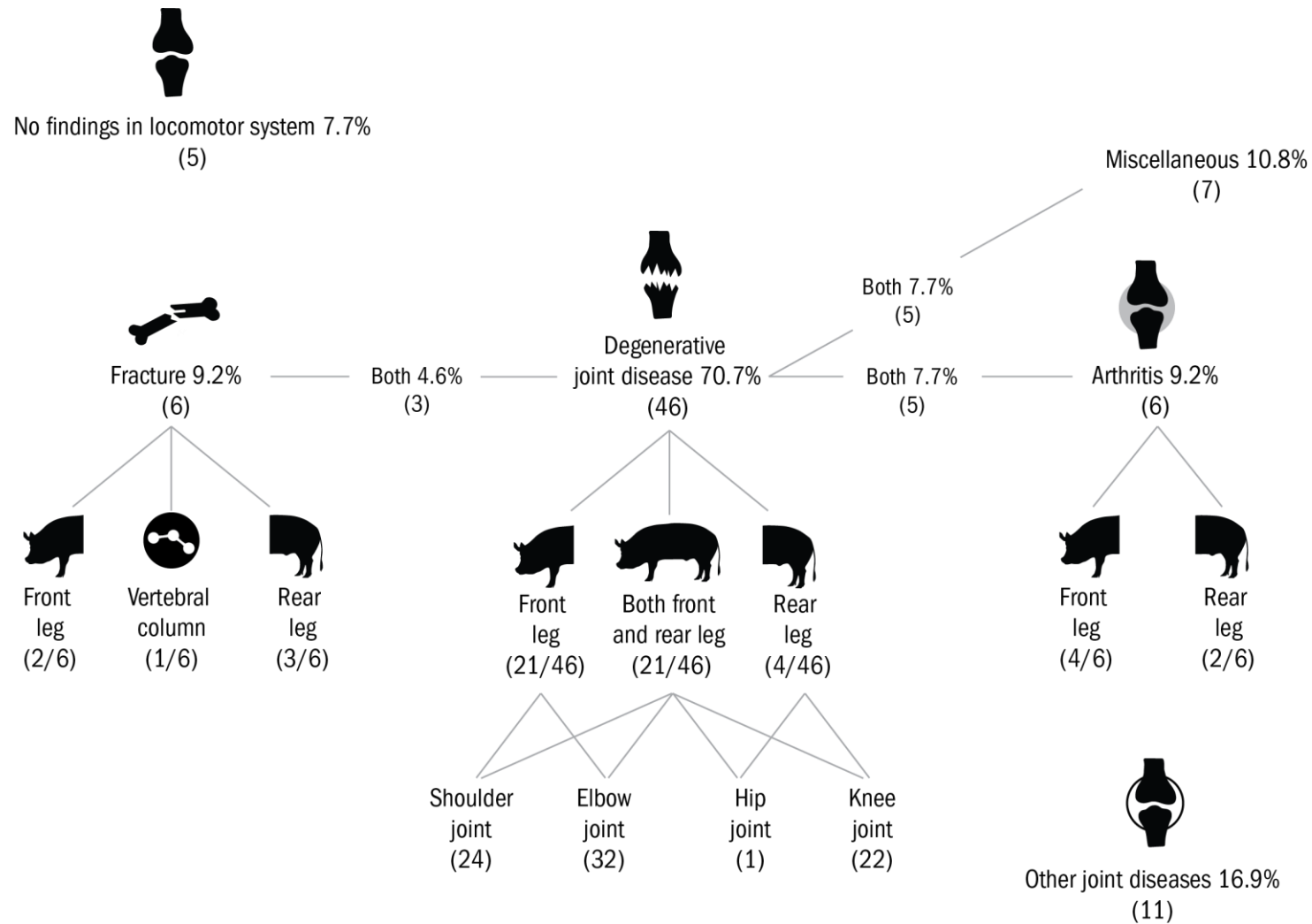
→ Märker vi inte att suggorna är sjuka? Är det "normalt" med t ex hälta, avmagring? Försöker vi medicinera för länge?

→ Hur sjuk är medeltalssuggan egentligen?

→ Vi kanske börjar medicinera för sent?

→ Utmönstra i tid, om det inte ser bra ut.

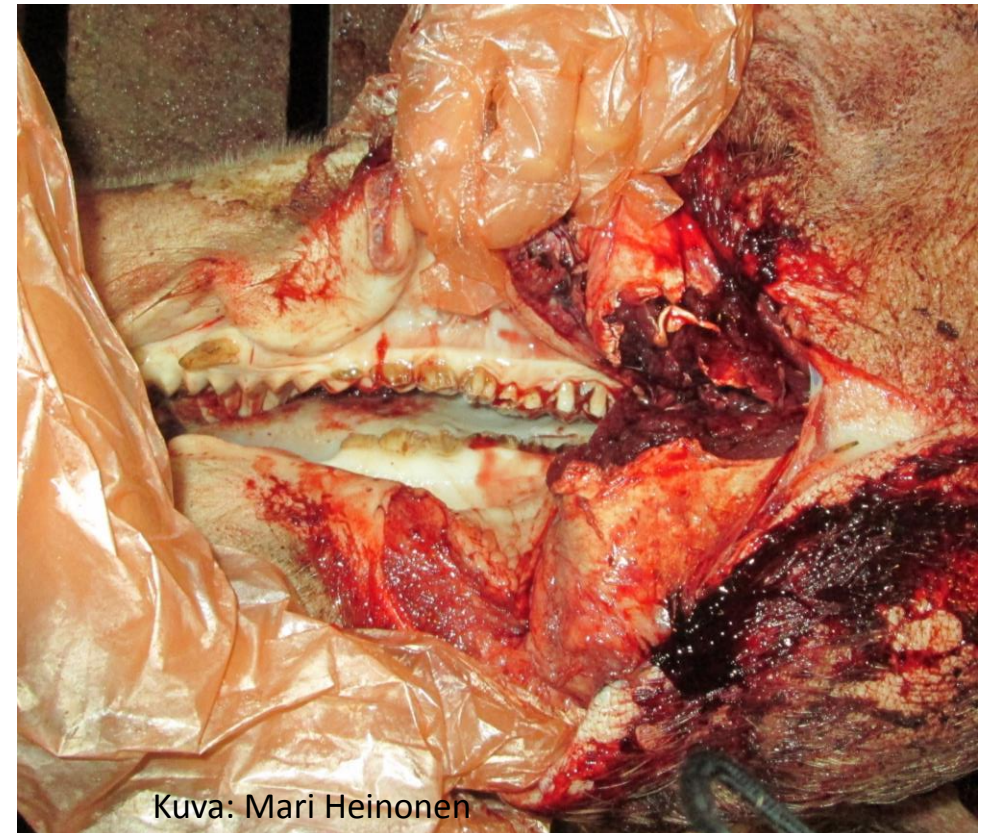
70% av
suggorna hade
artros

Döda suggor hos patogen: tänderna

- 74% av suggorna (n=48) hade åtminstone ett fynd i munnen
- → Smärta, spridning av infektion?

Slitna tänder 71% (n=46)
Gomsjukdom 26% (n=17)
Brutna eller lossnade tänder
25% (n=16)
Tandsten 11% (n=7)

Kuva: Mari Heinonen

Salmonellahälsningar

- Speciellt för salmonella: förökar sig i omgivningen
- Hälsningar från fältet:
 - Skydda foderkedjan: fallande, flygande, springande, rinnande smittokällor
 - Inköpt säd
 - Skadedjur! Rent runt byggnaderna.
 - Alla utrymmen borde tömmas och rengöras emellanåt
- Saneringar har ibland lett till avlivning av stora mängder djur och varit mycket dyra. Man försöker nu hitta bättre sätt.

Något om antibiotikaanvändning

- Antibiotikaresistensen är på väg att bli en större dödsorsak än cancer 2030-2050
- Antibiotika är en billigt sätt att kontrollera produktionssjukdomar och brister i miljö eller management

....vi har egentligen antibiotika bara till låns.

ÖKAR RISKEN FÖR RESISTENS

↑ Total använd mängd

↑ Antalet olika antibiotika

Brett spektrum (vs smalt)

För korta kurer och/eller för liten dos

- Slumpen har en stor inverkan på när resistensen medför problem

Minska på antibiotikabehovet

- Antibiotika stör bakteriers tillväxt eller förökning. Djurets immunitet behövs också för tillfriskning!
- Mängden sjukdomsalstrare vs immunitet

Minimera stress
Förhindra smittspridning
Vaccinering
Diagnos!
Allmänkondition

Vilka faktorer gör
djuren mottagliga på
vår gård?

Ordentlig omvårdnad, inte
bara en spruta

Svanskupering i EU: "Tails Mission Task Force"

10TH DECEMBER 2018

REARING PIGS WITH INTACT TAILS IN THE EU:
PROGRESS REMAINS SLOW, BUT COMMISSION
INCREASES PRESSURE ON MEMBER STATES

Svanskupering har varit förbjudet i 30 år, men nästan alla grisar kuperas i nästan alla EU-länder.

Nu finns verklig vilja att stoppa kuperingen.

2018-2019: rådgivning, utveckling av nationella strategier

- Mätare som påvisar riskerna på gården
- Testgrupper med svans
- Utvalda gårdar testar uppfödning med svans
- Hopp om att få undantagstillstånd att kupera

2019- åtgärder bör vidtas

camilla.munsterhjelm@helsinki.fi

Bild: Kirsi Swan